

Nederland, innovatieland

dr. Henk Kievit

21-07-2018

Opinie

Nederland behoort tot de top van innovatieve landen. Dat blijkt uit de onlangs gepresenteerde editie van de Global Innovation Index 2018 (GII2018), opgesteld door Cornell University, Insead business school (Parijs) uit Frankrijk en de World Intellectual Property Organisation (VN). Het thema luidde dit keer: "Energizing the World with Innovation". Van de 126 gerangschikte landen behield Zwitserland, al sinds acht jaar op rij, de onbetwiste nummer 1, positie. Nederland steeg van de derde naar de tweede plaats. China (17) en India (57) zijn veelbelovende stijgers. De Verenigde Staten staan op zesde en Israël op de elfde plaats. Hekkenluiters zijn landen zoals Ivoorkust, Burkina Faso, Togo en Jemen.

Kleinere maar rijke landen kunnen stevig meedraaien op het niveau van de wereldtop. Dat laat de hoge notering van landen als Zwitserland, Nederland, Zweden, Israël, Singapore en Luxemburg wel zien. De aanwezigheid van een grotere diversiteit aan industrieën en een portfolio aan exportmogelijkheden dragen daar zeker aan bij. Waar een klein land als Nederland groot in kan zijn!

Zijn we ook echt zo goed? Nederland is sterk op het gebied van bedrijven die kennis verkopen, samenwerking tussen bedrijven en universiteiten. Ook vanwege hoge inkomsten uit patenten, de innovatie in ICT en de kwaliteit van de infrastructuur scoort ons land hoog.

Duurzame ontwikkeling daarentegen laat volgens de index te wensen over. Dat het met die duurzame ontwikkelingen moeizaam gaat, blijkt ook uit de door oud-minister Ed Nijpels vorige week gepresenteerde contouren van een klimaatakkoord. „We zijn op weg”, benadrukte hij, „niemand is boos weggelopen.” De diverse onderhandelingstafels over mobiliteit, wonen, industrie, elektriciteit en landbouw kenden „verschillende snelheden.” Een conclusie aan die tafels bleek dat banken en andere geldschieters duurzame innovaties soms nog nieuw en eng vonden. Dit komt dus overeen met de constatering van de GII2018 dat Nederland niet zo goed is in het financieren van nieuwe, innovatieve producten.

Nu is duurzaamheid welhaast een algemeen woord voor innovatie geworden. Zo heeft de intrede van de hybride en de elektrische auto een impuls gegeven aan de innovatie in de automobiellindustrie, zo lijkt het. Maar tegelijkertijd kijkt het bedrijfsleven naar subsidies en belastingvoordelen. De industrie laat de omschakeling van fossiele brandstoffen naar blauwe, of de nog duurzamere groene waterstof om in energie te voorzien, graag voor de rekening van de belastingbetaler, zo kwam naar voren in de klimaatonderhandelingen. In het klimaatakkoord staat dat de bedrijven „onrendabele, risicovolle investeringen om te vergroenen”, oplopend tot 1 miljard euro per jaar in 2030, graag gecompenseerd zien met overheidsgeld. En dat voor een land waar bedrijven zo veel geld verdienen met industriële patenten!

De GII2018 kijkt ook naar de clustering van wetenschap en technologie. Behalve internationale patenten vormen wetenschappelijke publicaties hiervoor de maatstaf. In Nederland komt met name de regio Eindhoven, met daarin de Eindhovense universiteit, prominent naar voren in deze innovatie-index. Zij staan op een 29e plek op de wereldranglijst. Vooral patenten in de medische technologie zijn hiervan de oorzaak, die voor meer dan 80 procent zijn aangevraagd en geregistreerd door Philips.

Maar hoe zit het met investeringen in het hoger onderwijs? Hier scoort Nederland minder goed. Het aantal studenten in techniek- en natuurwetenschappen is relatief laag. En de volle klassen in het voortgezet onderwijs leveren ook kritiek op. Recent gaf ik les op de Silesian University of Technology in Polen. Bij de faculteit biomedische wetenschappen in Katowice willen ze graag „soft skills” op gebied van management leren. Ja, er komt meer uit Polen dan alleen bouwvakkers! In de GII2018 staat Polen op de 39e plaats. In Polen zijn de klassen per

leraar kleiner en veel studenten kiezen een exacte opleiding. Polen scoort in de GII2018 op de verhouding tussen docent en leerlingenaantal 3,5 keer beter dan Nederland en ruim 2 keer beter in het aantal studenten in techniek- en natuurwetenschappen.

Nederland doet het dus goed op het gebied van innovatie. Maar er blijken ook belangrijke kritische kanttekeningen bij de ontwikkelingen te kunnen worden geplaatst. Vooral in goed onderwijs moet Nederland veel investeren om zijn toonaangevende positie te handhaven.

Dr. Henk Kievit is lector aan de Christelijke Hogeschool Ede en faculteitsdirecteur op Nyenrode Business Universiteit.